

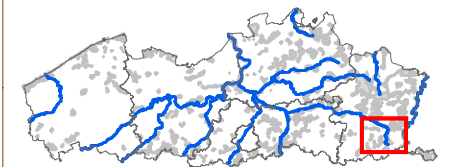
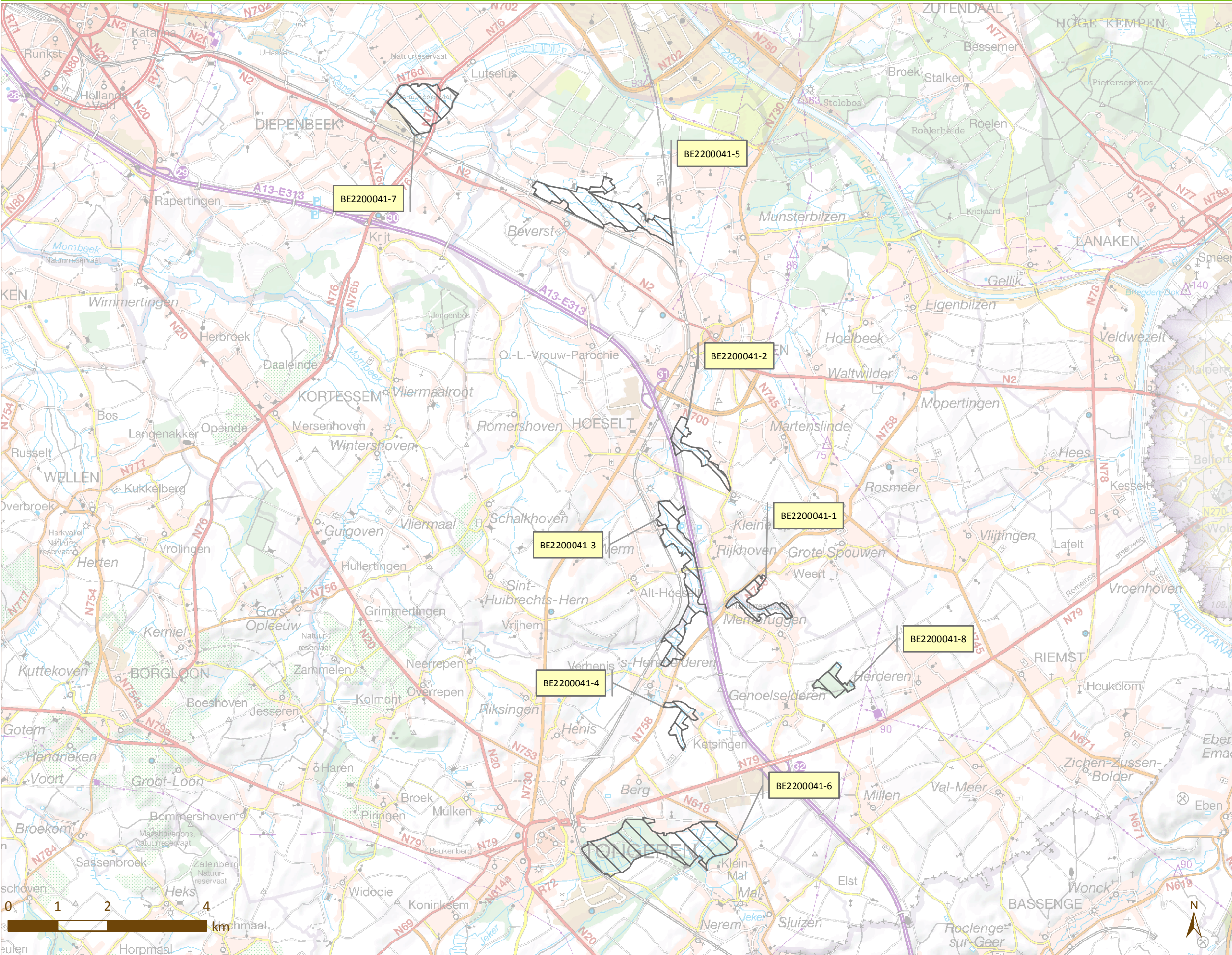
BE2200041 - Jekervallei en bovenloop van de Demervallei

Managementplan Natura 2000 1.0

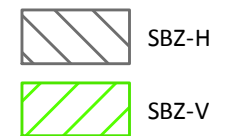
Statuut document:	Informatief document
Auteur:	Agentschap voor Natuur en Bos
Datum:	19/12/2014
Documentnummer:	Natura2000_0000306

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Legende

Situering van de deelgebieden
van de Habitatrictlijn

Vlaanderen
is natuur

Inhoudstafel

1. Inleiding

2. Taakstelling

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

3 Openstaande taakstelling

3.1 Habitats

3.2 Soorten

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

4.1 Inspanningsmatrix

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

6 Richtkaart

6.1 Situering actuele habitats

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

6.7 Zoekzones

6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

1. Inleiding

Algemeen kader

Om de soortenrijkdom van planten en dieren en hun leefgebieden in de toekomst de noodzakelijke kansen te geven, is op grond van Europese richtlijnen, de Vogel- en Habitatrichtlijn, een samenhangend Europees netwerk van beschermde gebieden aangeduid: het Natura 2000-netwerk. In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook **speciale beschermingszones (hierna: SBZ)** genoemd. Deze gebieden zijn belangrijk om kansen te geven aan soorten en habitattypes van Europees belang. Voor Vlaanderen handelt het om 46 habitattypes, 49 dier- en plantensoorten en 55 vogelsoorten.

Op de lidstaten van de Europese Unie rust de verplichting om de nodige maatregelen te nemen om een ‘gunstige staat van instandhouding’ te realiseren voor bijlagesoorten en habitattypes van Europees belang. Om richting te geven aan deze maatregelen zijn door de Vlaamse regering doelen op Vlaams niveau (de zogenaamde **G-IHD**) en per speciale beschermingszone (de zogenaamde **S-IHD**) bepaald. Deze S-IHD zijn, na een intensief overlegproces tussen 2010 en 2013, vastgelegd in aanwijzingsbesluiten die door de Vlaamse regering definitief werden goedgekeurd op 23/04/2014.

De realisatie wordt gefaseerd en programmatorisch aangepakt. De realisatie van de instandhoudingsdoelen is complex: niet alle kennis is al aanwezig, verschillende belangen en personen zijn betrokken, de middelen en tijd zijn beperkt. Daarnaast is het belangrijk voor alle betrokken partijen om voortgang te maken. Omdat Vlaanderen zesjaarlijks aan Europa moet rapporteren over de voortgang, is geopteerd voor fases/cycli van zes jaar. Per cyclus wordt een **Vlaams Natura 2000 programma** opgemaakt met de Vlaamse taakstelling voor de komende periode. Inspanningen die binnen de programmacyclus moeten worden gerealiseerd zijn bindend. Het programma omschrijft ook welke engagementen sectororganisaties of overheidsinstanties opnemen en welke budgettaire consequenties hier aan verbonden zijn. Op het niveau van de speciale beschermingszones wordt de realisatie van de taakstelling opgevolgd en gestuurd via een **Managementplan Natura 2000**.

Focus Vlaams Natura 2000 programma 2014–2020

Voor de eerste programmaperiode 2014-2020 vertrekt het Natura 2000-programma van de Europese Biodiversiteitsstrategie, van Vlaanderen in Actie (ViA) en van het Pact 2020. De realisatie van die taakstelling betekent concreet dat in 2020, aan het eind van de eerste programmaperiode, 16 van de 46 beschermde habitattypes in een gunstige staat van instandhouding moeten verkeren of verbetering vertonen ten opzichte van 2007. Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Deze tussendoelen omvatten naast stand still ook de opdracht om in totaal 70% van de oppervlakte onder correct beheer te brengen. Ook voor soorten worden tussendoelen bepaald om de doelstellingen in 2050 te realiseren. Er worden geen specifieke ‘soorten 2020’ bepaald aangezien de op Europese schaal betere situatie van soorten. Bovendien wordt verwacht dat soorten ook zullen profiteren van de inspanningen voor de habitats.

Doelstelling en inhoud managementplan

De realisatie van de instandhoudingsdoelen gebeurt door maatregelen op het terrein door verschillende mensen en organisaties. De concrete ruimtelijke ligging, de planning van en afspraken over deze maatregelen zijn/worden opgenomen in plannen of projecten. Het managementplan geeft per SBZ een overzicht van de uitgevoerde, geplande en/of noodzakelijke plannen of projecten van de verschillende organisaties en mensen (= informatief). Op basis van de inschatting van de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de verschillende doelen en de taakstelling opgenomen in het Natura 2000 programma 2014-2020, geeft het bovendien ook aan voor welke terreinacties er nog afspraken moeten worden gemaakt en met welke prioriteit (= richtinggevend).

Om de vooruitgang en de realisatie van de doelen, indien nodig, te kunnen afdwingen is het managementplan het kader voor de afweging van projecten en plannen en voor het opleggen van bepaalde maatregelen. Het managementplan wordt opgemaakt en beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (hierna: het ANB) in overleg met het overlegplatform dat door het ANB voor elke speciale beschermingszone of –zones wordt georganiseerd. De goedkeuring van het managementplan gebeurt door de Vlaamse regering na formeel advies van de Gewestelijke Overleginstantie.

Gezien de technische en maatschappelijke complexiteit van de opdracht tot het realiseren van de taakstellingen; is vastgelegd dat per planperiode verschillende fasen kunnen worden onderscheiden. De startversie (managementplan 1.0) beschrijft de taakstelling voor deze planperiode voor de speciale beschermingszone. Bij de start/het einde van elke fase wordt een geactualiseerde en aangevulde versie van het managementplan vastgesteld. Voor het afronden van elke fase wordt een generieke timing op Vlaams niveau opgelegd voor alle SBZ:

- MP 1.0 met een beschrijving van de taakstelling voor deze planperiode in elke SBZ (2014).
- MP 1.1 met een beschrijving van de stand van zaken, geplande acties en gekende (prioritaire) acties (2015).
- MP 1.2 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties en uitgewerkte prioritaire acties (2017).
- MP 1.3 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties, een stand van zaken van de prioritaire acties met, indien nodig, een beschrijving van de verplichtende maatregelen (2017).

Inhoud managementplan

De inhoud van het managementplan is wettelijk vastgelegd in artikel 6 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De inhoudstafel van voorliggend document volgt de daarin voorgeschreven samenstelling.

Statuut van voorliggend Managementplan 1.0

Dit managementplan 1.0 is gebaseerd op het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone ‘BE2200041 Jekervallei en bovenloop van de Demervallei’ en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23/04/2014 (hierna: het S-IHD-besluit).

Dit managementplan 1.0 werd niet formeel vastgelegd en is een informatief document. Overeenkomstig de afspraak op de vergadering van de Vlaamse Overleggroep (dit is de voorloper van de Gewestelijke Overleginstantie) van 09/07/14 is het te beschouwen als een basis- of startversie van de managementplannen met indicatieve opgave van de taakstelling per SBZ en per deelgebied. Nog niet alle elementen van een managementplan, zoals beschreven in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014, zijn ingevuld. Bij elk hoofdstuk is aangegeven of, dan wel in welke mate, dit ingevuld werd in deze planversie.

2. Taakstelling

Het gebiedsgericht kader voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen is door de Vlaamse regering vastgesteld op 23/04/2014 . Per SBZ zijn de specifieke doelstellingen en de prioritaire inspanningen vastgelegd. In paragraaf 2.1 worden de vastgelegde doelstellingen weergegeven. Per landschapstype zijn het doel en de bijbehorende habitats en soorten opgenomen. Per soort en habitat zijn ook het gebiedsgericht kwantiteitsdoel (populaties of oppervlakten) en kwaliteitsdoel beschreven. In paragraaf 2.2 zijn de inspanningen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de verschillende doelstellingen opgenomen. De laatste paragraaf (2.3) bevat de lijst van gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering die naar boven zijn gekomen tijdens het overleg over de doelstellingen.

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

Legende	
Symbool	Omschrijving
+	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit
=/+	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale uitbreidingsmogelijkheid
=(-)	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale inkrimpingsmogelijkheid

Landschap: (Half-)open beekdalmozaïek met overgang naar hellingsgraslanden

De (half)open beekdalmozaïek met overgangen naar hellingsgraslanden situeert zich op natte, alluviale bodem en bestaat uit schrale tot matig voedselrijke hooi- en graslanden (habitattypes 6230, 6410, 6510_hu/hua ingebed in regionaal belangrijke biotopen dottergrasland, grote zeggenvegetaties, rietland en zilverschoonverbond - rbb_hc, rbb_mc, rbb_zil), in overgang naar natte ruigten (habitatype 6430 en regionaal belangrijke biotopen rbb_hf, rbb_mr) en moerasbosjes (habitatype 91E0). Volgens de G-IHD is deze SBZ **essentieel** voor habitatype 6430 en 6410 en **zeer belangrijk** voor habitat 6510. Het heischrale grasland (6230) wordt als **belangrijk** beschouwd. De schrale hooilanden (6510) in deze SBZ zijn van de best ontwikkelde types op Vlaamse schaal. Ook de heischrale graslanden (6230), blauwgraslanden (6410) en ruigten (6430) die in complex met deze kernen van 6510 voorkomen, zijn van unieke kwaliteit.

Voor het behoud van deze habitattypes en de hieraan gebonden soorten, is een uitbreiding van deze habitattypes nodig. Deze kernen met habitat en regionaal belangrijke biotopen moeten voldoende kansen geven voor leefbare populaties van kamsalamander, boomkikker, nauwe korfslak, zeggekorfslak, Spaanse vlag en verschillende vleermuissoorten (bv. rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis). Samenvattend is het doel voor deze landschapscluster het creëren van een samenhangend valleilandschap met natte/vochtige hooilanden in mozaïek met andere graslandhabitats (blauwgraslanden, heischrale graslanden, ruigten, regionaal belangrijke biotopen) en in overgang naar of mozaïek met broekbossen. Hiertoe worden specifiek volgende doelstellingen gesteld:

- 1. Ontwikkelen van grote kernen van vochtige hooi- en graslanden in de deelgebieden 1 – Molenbeemd-Klein Membruggen, 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst en 7 – Pomperik-Dorpsbeemden (> 30 ha)**
Deze graslandkernen bestaan voornamelijk uit goed ontwikkelde schrale hooilanden (6510_hu) in mozaïek met blauwgraslanden (6410, in deelgebieden 1 en 7), laagveenelementen (7230), heischrale elementen (6230, deelgebied 7) en regionaal belangrijke biotopen dottergrasland, grote zeggenvegetaties, rietland en zilverschoonverbond - rbb_hc, rbb_mc, rbb_zil in overgang naar natte ruigten (6430) en broekbossen (91E0). Deze overgangen maken de graslandkernen geschikt als foerageergebied voor een aantal vleermuissoorten en leefgebied van bosrandvlinders en soorten als goudvink, zomertortel en geelgors. Om habitatype 6510_hu, 6410 en 6430 in goede staat van instandhouding te krijgen, zorgen regionaal belangrijke biotopen voor buffering en verbinding tussen habitatkernen. Eventuele hydrologische aanpassingen op terrein (vb. verondiepen van drainagesystemen) worden in overleg met aangelanden gedaan en met maatregelen voor eventuele negatieve impact voor landbouwgebruik (flankerend beleid). Een behoud en kwalitatieve verbetering van regionaal belangrijke biotopen als buffer voor de habitats is nodig in alle deelgebieden uitgezonderd deelgebied 8 – Grootbos.
- 2. Behoud van de kwaliteit van het habitatype 6410 in deelgebied 7 – Pomperik-Dorpsbeemden**
Deelgebied 7 – De Pomperik is uniek dankzij de aanwezigheid van goed ontwikkelde blauwgraslanden (6410), die op Vlaamse schaal van unieke kwaliteit zijn. Het zijn de schraalste en zeldzaamste graslanden met een uiterst groot natuurbehoudbelang. Deze blauwgraslanden vormen tevens de laatste Vlaamse standplaats van kranskarwij en kleine schorseneer. Behoud (en lokaal verbeteren) van de kwaliteit van dit habitatype is essentieel voor het duurzaam instandhouden van de hieraan gebonden fauna en flora. Een toename van het habitatype is in die zin ook essentieel (zie eerste doelstelling).
- 3. Duurzaam instandhouden van zeggekorfslak en nauwe korfslak**
Een continue beekdalmozaïek van habitat (6410_ve, 6410_mo, 6430, 91E0) en regionaal belangrijke biotopen (rbb_mc, rbb_hf, rbb_hc) vormt een duurzaam leefgebied voor de zeggekorfslak en nauwe korfslak in de deelgebieden 1, 3 en 4.
- 4. Creëren van een populatie kamsalamander en boomkikker in deelgebied 7 – De Pomperik-Dorpsbeemden.**
Deelgebied 7 – Pomperik-Dorpsbeemden heeft belangrijke potenties voor het uitbouwen van een populatie van kamsalamander en boomkikker, gezien de aanwezigheid van populaties in de nabijheid van dit deelgebied. Om populaties in een voldoende staat van instandhouding te krijgen, moeten zowel het land- als waterhabitat geoptimaliseerd worden.
- 5. Ontwikkelen van een gezonde mestbewonende fauna**
Voor de voedselbehoeften van een aantal vleermuissoorten is een gezonde mestfauna essentieel. De realisatie van deze maatregel komt ook de grauwe klauwier en andere soorten ten goede. Het gebruik van antibiotica en antiparasitaire middelen bij het vee kan een schadelijk effect op de mestbewonende fauna die er in leeft. Met name het gebruik van de werkende stof ‘avermectines’ vormt een probleem. Er bestaan goede alternatieven wat betreft bestrijdingsmiddelen op basis van avermectines, die het ontwikkelen van een gezonde (insecten)fauna op mest mogelijk maken, met name de werkzame stoffen moxidectine, levamisol of pyrantel.

Habitats - (Half-)open beekdalmozaïek met overgang naar hellingsgraslanden

Habitat		Oppervlakte	doelstelling	Kwaliteit	doelstelling
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa), subtype droog heischraal grasland	Doel	+		+	
	Omschrijving	Actueel: 0,15 ha Toename naar 1 ha (alle subtypes samen) Toename door omvorming in deelgebied 7, in een mozaïek met de grote kern van blauwgraslanden (6410).		Het habitatype moet een korte vegetatie bevatten (< 25 cm) met een bedekking van >30% van de sleutelsoorten en <5% verruiging. Het habitat is bij voorkeur zonbeschenen en er is geen strooisellaag (of bladval) op het grasland aanwezig. De graslanden zijn gebufferd tegen externe invloeden. Er moet vermeden worden dat dit habitatype jaarlijks onder water komt te staan (voor de delen in mozaïek met 6410 en 6510).	
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa), subtype heischraal grasland met kalkminnende soorten	Doel	+		+	
	Omschrijving	Actueel: zeer beperkt (kennislacune) Toename naar 1 ha (alle subtypes samen) Toename door omvorming in deelgebied 2 – Vallei van de Nieuwzouw te Bilzen (in een mozaïek met kalkrijk kamgrasland van het type 6510_huk).		Het habitatype moet een korte vegetatie bevatten (< 25 cm) met een bedekking van >30% van de sleutelsoorten en <5% verruiging. Het habitat is bij voorkeur zonbeschenen en er is geen strooisellaag (of bladval) op het grasland aanwezig. De graslanden zijn gebufferd tegen externe invloeden.	

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteits doelstelling
6410 - Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion), subtype veldrusttype en blauwgrasland	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 1,76 ha (excl. deelgebied 6) Toename naar 7 ha Toename door omvorming in deelgebied 7 – Pomperik - Dorpsbeemden en deelgebied 1 Molenbeemd – Klein Membruggen .	De habitat bestaat uit mesotrofe graslanden met een vegetatie <50 cm en een bedekking van lage schijngrassen die hoger is dan 30%. De bedekking van de sleutelsoorten is >30% en, indien aanwezig heeft de strooisellaag en de verruiging een bedekking <10%. De graslanden zijn gebufferd tegen externe invloeden (vb. bij landbouwactiviteit bovenop helling/plateau). Nastreven van de natuurlijke hydrologie van de vallei (grondwater) en gericht beheer. Geen beschaduwing, geen aanplant van populieren, geen overstroming met aangerijkt water. Specifiek voor deelgebied 7 – Pomperik - Dorpsbeemden zijn een voldoende hoog grondwaterpeil (door het temperen van de drainerende werking van de Demer), een aangepast maaibeheer, het opheffen van lozingsbronnen en een voldoende snelle afvoer van zuur oppervlaktewater prioritaire kwaliteitsdoelstellingen voor dit habitatype.
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones, subtype vochtige en natte ruigte	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 62 ha (excl. deelgebied 6) Toename: 1ha Behoud van de actuele oppervlakte en toename door omvorming in deelgebied 4 – Demerbronnen, Wadden.	Kwaliteitsverbetering in de voldoende tot goed ontwikkelde habitatvlekken tot uitstekende staat van instandhouding. Dit kan voornamelijk door het verhogen van de soortendiversiteit en het verhogen van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Een optimaal beheer met verwijdering van eventueel aangeplante populieren is een kwaliteitsvereiste op sommige plaatsen.
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), subtype 6510_hu - Glanshavergraslanden (<i>Arrhenaterion</i>) en 6510_hua grote vossestaartgraslanden	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 24ha (excl. Deelgebied 6) Toename: 39 ha Richtwaarde voor omvorming is 27,5ha. Binnen deze toename van 6510 wordt voor deelgebied 7 gestreefd naar de aanwezigheid van kernen van 1-3 ha van het subtype hua (grote vossenstaartgraslanden). Gradiënten naar de regionaal belangrijke biotopen zilverschoongraslanden (rbbzil), dotterbloemgraslanden (rbbhc) en schraallandvegetaties zijn essentieel. Binnen deelgebied 2 – Vallei van de Nieuwzouw te Bilzen komt actueel 0,89ha voor van het subtype 6510_huk - Subtype kalkrijk kamgrasland: hier wordt een toename van het habitatype via omvorming van 1-5ha tot doel gesteld (als deel van het doel van 39 ha toename voor 6510).	Er zal gestreefd worden naar een goede habitatkwaliteit. Dit wil zeggen: goed ontwikkelde graslanden die niet aangerijkt worden, niet behandeld worden met bestrijdingsmiddelen en gebufferd zijn tegen externe invloeden. Hoge grassen, middelhoge en lage grassen zijn gelijkmatig aanwezig met frequentie en bedekking van sleutelsoorten >70%. Dit vereist een gericht natuurbeheer. Geen beschaduwing. Geen aanplant van populieren. Er wordt gestreefd naar natuurlijke gradiëntvegetaties: een mozaïek met rbb_hc, rbb_mc, 6430. Voor 6510_huk-subtype kalkrijk kamgrasland: Streven naar een goed ontwikkeld grasland dat niet aangerijkt wordt, niet behandeld wordt met herbiciden en gebufferd is tegen externe invloeden (vb. van landbouwactiviteiten). Hoge grassen, middelhoge en lage grassen zijn gelijkmatig aanwezig met een frequentie en bedekking van sleutelsoorten >71% door te maaien (en/of begrazing). Het grasland blijft zonbeschenen.
7230 - Alkalisch laagveen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 0,1 ha (kennislacune, excl. Deelgebied 6) Toename: 1 ha Toename door omvorming in deelgebied 1 – Molenbeemd - Klein Membruggen (1 ha). Het habitatype komt hier in complex voor met de habitatypes 6410, 6510 en dotterbloemgraslanden (rbbhc).	Goed ontwikkeld alkalisch laagveen, dat niet aangerijkt wordt en dat maximaal doorstroomd wordt met mineraalrijk grondwater (drainage in omgeving minimaliseren). In ondiep grondwater voldoende lage concentraties fosfaat, ammonium en kalium. Geen beschaduwing. Geen aanplant van populieren. Deze vegetaties mogen niet overstroomd worden met (vervuild) oppervlaktewater. Vermijden van strooisellaag (maaibeheer). Minimale bedekking met >70% sleutelsoorten (paddenrus, schubzegge, grote boterbloem).

Soorten - (Half-)open beekdalmozaïek met overgang naar hellingsgraslanden			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Boomkikker	Doel	+	+
	Omschrijving	Creëren van een populatie in een voldoende staat van instandhouding (50-200 roepende mannetjes) in deelgebied 7 De Pomperik-Dorpsbeemden vanuit de actuele populatie in de Dauteweyers (buiten SBZ). De nieuwe populatie kan op die manier deel uitmaken van de metapopulatie van Midden-Limburg (samen met SBZ BE2200031-Vijvergebied Midden Limburg en SBZ BE2200028-De Maten).	- Voldoende staat van instandhouding met betrekking tot landhabitat: behoud kleinschalig landschap met ruigtevegetaties, houtwallen, bosranden en braamstruwelen. - Creëren van een waterhabitat in voldoende staat van instandhouding: complex van 3-5 permanente en/of tijdelijke kleine (<100 m²) of één grote plas (>100 m²), met mesotroof tot matig eutroof water, dichte ondergedoken of drijvende vegetatie op 25-50% van de oppervlakte, aanwezigheid van water tot begin augustus, de afwezigheid van vissen en structuurrijke kruiden- en struikvegetaties op de randzone. De aanleg van poelen mag niet conflicteren met voorgestelde graslanddoelen. Er mag geen negatieve invloed zijn op de vereiste hydrologie en overige abiotische voorwaarden zodat potenties voor schraalgraslanden optimaal benut kunnen worden en blijven in dit essentieel gebied voor blauwgrasland in Vlaanderen.
Kamsalamander	Doel	+	+
	Omschrijving	Uitbouw van een populatie van 20-50 adulte dieren en jaarlijkse voortplanting, gelegen op minder dan 2 km afstand van omliggende populaties, in deelgebied 7-Pomperik-Dorpsbeemden (kolonisatie vanuit de populatie aan de Dauteweyers is mogelijk).	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit: - Terugdringen eutrofiëring, verwijderen vis, aanwezigheid ondergedoken vegetatie - Landhabitat kleinschalige structuren met bosjes, ruigtevegetaties en houtwallen op een afstand tot 300 à 500 m van de waterhabitats - Opheffen migratiebarrières (aanleg verbindingsgebieden) - Aanleg of herstel van diepe poelen die niet droogvallen in de zomer in de nabijheid van bestaande populaties. De aanleg van poelen mag niet conflicteren met voorgestelde graslanddoelen. Er mag geen negatieve invloed zijn op de vereiste hydrologie en overige abiotische voorwaarden zodat potenties voor schraalgraslanden optimaal benut kunnen worden en blijven in dit essentieel gebied voor blauwgrasland in Vlaanderen.
Nauwe korfslak	Doel	+	=/+
	Omschrijving	Behoud van de aanwezige populatie in deelgebied 1-Molenbeemd-Klein Membruggen in een goede staat van instandhouding. Uitbreiding om te komen tot meerdere populaties is noodzakelijk. Er wordt hierbij gestreefd naar populaties van 50 ex./m², waarin zowel adulten als juvenielen voorkomen binnen een samenhangend gebied van > 0,10 ha.	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit: - Aanwezigheid van geschikte habitattypes (6430, rbbmc, rbbms, zeggerijk elzenbroek); - Een voldoende hoge waterstand > 0,25 m (GHG) en > 1 m (GLG) - Continue vochtigheid zonder uitdroging of overstromingen; - Aangepast maaibeheer, dit houdt in: terrein opsplitsen in stroken en dit in fasen maaien (tussenperiode van enkele weken) zodat migratie mogelijk is. - Laten liggen van niet ontschorst, zwaar dood hout en humeus materiaal (bij voorkeur van populierachtigen of Zwarte els) op de plaatsen waar de soort werd aangetroffen.
Zeggekorfslak	Doel	+	=/+
	Omschrijving	Behoud van populaties in een goede staat van instandhouding in deelgebied 1-Molenbeemd-Klein Membruggen, deelgebied 3-Vallei van de Boven-Demer, deelgebied 4-Demerbronnen, Wadden. Er wordt hierbij gestreefd naar populaties > 80 ex./m², waarin zowel adulten als juvenielen voorkomen binnen een samenhangend gebied van > 0,20 ha. Uitbreiding is mogelijk binnen deelgebied 7-De Pomperik-Dorpsbeemden, door kolonisatie vanuit de actuele populatie aan de Dauteweyers.	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit - Aanwezigheid van geschikte habitattypes (6430, rbbmc, rbbms, zeggerijk elzenbroek), specifiek in deelgebied 3 is minstens het behoud en een kwalitatieve verbetering van rbbmc noodzakelijk; - Een voldoende hoge waterstand (> 0,25), zonder dat de vegetatie wijzigt door vernatting; - Continue vochtigheid zonder uitdroging of overstromingen; - Aangepast maaibeheer, dit houdt in: terrein opsplitsen in stroken en dit in fasen maaien (tussenperiode van enkele weken) zodat migratie mogelijk is - Kweldruk in de gebieden in stand houden (dit is noodzakelijk om verzuring van het water tegen te gaan); - Herstel van de natuurlijke overstromingsdynamiek waar mogelijk om potentiële habitats met elkaar te verbinden; - Watervervuiling tegengaan.

In de SBZ Jekervallei en bovenloop van de Demervallei wordt het boslandschap beschouwd als bestaande uit de habitattypes 9120, 9160, 9190, 91E0, 6430_boszomen en 7220, waarbinnen plaatselijk vochtige schrale hooilanden (6510) en ruigten (6430) voorkomen door beheer van open plekken. De diversiteit van bodem en reliëf zorgt voor bijzondere lokale nuances met elk zijn soortensamenstelling.

In de randen van de bossen komen dikwijls goed ontwikkelde en soortenrijke vegetaties van boszomen (6430_bz) voor en vaak bevinden zich op de randen van de bossen nog relictten van bloemrijke graslanden, die als open plekken binnen de boscomplexen ontwikkeld worden. Het betreft in de randen van bossen van het habitatype 9120 vooral heischrale zomen en graslandrelictten (6230 in deelgebieden 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst en deelgebied 7 – Pomperik-Dorpsbeemden). In de rand of tussen complexen van bossen van het habitatype 9160 en 91E0 betreft het voornamelijk matig voedselrijke graslanden van het type 6510_hu.

Deze SBZ is **belangrijk** voor de habitattypes 9120, 9190 (beide types zijn in marginale oppervlaktes aanwezig) en 91E0 en **zeer belangrijk** voor het habitatype 9160. Vanuit landschapsoogpunt bestaat deze Speciale Beschermingszone uit een zeer versnipperd gebied met relatief kleine oppervlakten per deelgebied. Vanuit de abiotiek van de SBZ is het in goede staat van instandhouding brengen van de bostypes 9120 en 9190 niet mogelijk. Deze komen actueel slechts in marginale oppervlakten voor in de deelgebieden 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst en deelgebied 7 – Pomperik-Dorpsbeemden. Er wordt daarom voor deze SBZ gestreefd naar het creëren van 3 robuuste boskernen bestaande uit een mozaïek van 9160 en 91E0. Daarnaast wordt gestreefd naar een kwaliteitsverbetering op het vlak van structuur.

Volgende doelstellingen worden voorgesteld voor de bossen:

- **1. Kwaliteitsverbetering op vlak van structuur**

Structuuraspect: Door het toepassen van een natuurgericht bosbeheer (o.a. hakhoutbeheer) in bossen zal het aandeel aan dikke bomen, dood hout, gevarieerde randen en open plekken op termijn toenemen. Dit zijn maatregelen die veel van de habitattypische soorten en bijlagesoorten ten goede zullen komen. Een dergelijk natuurgericht beheer wordt voorzien in veel beheerplannen, voor bossen in eigendom van/beheerd door het ANB of de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privé-bossen gelegen in VEN zal door toepassen van de CDB, ook de structuurdiversiteit op termijn nog toenemen.

Bosrandenbeheer: Op de rand van het bostype 9120 en 9190 is het van belang om gevarieerde randen met overgangen naar heischrale vegetaties (6230) te voorzien. Deze bostypes komen echter slechts marginaal voor in de SBZ. Op de overgang van de bostypes 9160 en 91E0 naar glanshavergrasland 6510, natte ruigte 6340_hf of dottergrasland rbb_hc kunnen boszomen (6340_bz) ontwikkelen die onontbeerlijk zijn om optimale condities te creëren voor tal van vleermuizen, kamsalamander, boomkikker, vliegend hert, Spaanse vlag, middelste bonte specht, enz.

Open plekken (5-15% < bosopp): Binnen de grote boscomplexen dient aandacht besteed te worden aan het behoud en versterking van relictten van bloemrijke graslanden of ruigten als zonbeschenen open plekken van 1-3 ha. Dit is nodig om zeldzame habitats regionaal te versterken tot een lokaal netwerk van habitatvlekken. Door de smalle en versnipperde afbakening van beschermingszones van deze SBZ, is het noodzakelijk om ook binnen de bossen de open plekken maximaal te ontwikkelen tot habitats. Door de bufferende capaciteit van het boscomplex hebben ze een uitgelezen potentie om tot goed ontwikkelde habitatkernen uit te groeien.

Om de schaduwwerking op deze microhabitats in de bosfeer te beperken is mantel-zoombeheer (minimum 10 m) van de bosranden prioritair op deze plekken. De realisatie van deze kernen van heischraal grasland situeren zich in deelgebieden 7 – De Pomperik - Dorpsbeemden en 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst. De realisatie van kernen bloemrijk grasland en struweel (6510, rbb_hc, rbb_sp, en rbb_sf) situeren zich in bijna alle deelgebieden met een voorname bosdoelstelling.

Ecologische link tussen boscomplex en omliggende ‘open’ habitats: De lokalisering van de open plekken en het aangepaste mantel-zoombeheer voor heischrale habitats en bloemrijke habitats is bij voorkeur gelegen aansluitend op bestaande of nieuw te realiseren open habitatkernen.

- **2. De realisatie van grote en robuuste boskernen**

Naast het actueel reeds aanwezige bos in deelgebied 8 – Grootbos, wordt de realisatie van drie grote boskernen (voornamelijk van het type 9160 met gradiënten naar 91E0) in de 1 – Molenbeemd-Klein Membruggen en deelgebieden 4 Demerbronnen-Wadden, 5 Demervallei van Spurk tot Beverst, die een leefbare populatie bevatten van habitattypische soorten en ook goede kansen bieden aan de grotere oppervlaktebehoevende faunasoorten is een belangrijk streefdoel om een goede staat van instandhouding te bereiken binnen deze SBZ voor de boshabitats. Dit moet een bijdrage leveren aan de lange termijn garanties voor een stabiele populatie van onder meer de bijlagesoorten wespandief, middelste bonte specht, vliegend hert,... maar evenzeer voor tal van andere habitattypische bossoorten. Voor de overige deelgebieden wordt gestreefd naar behoud (met kwaliteitsverbetering) van de actuele bosoppervlakte.

Volgende methoden kunnen de realisatie van deze boskernen bewerkstelligen:

- A. Omvorming van bestaande ‘niet-habitatwaardige’ bossen. In de door de Vlaamse overheid beheerde bossen en bossen in beheer van de erkende terreinbeherende verenigingen en in het kader van herstelprojecten worden maatregelen voorzien welke tot bijkomend habitat zullen leiden. Via stimulerende maatregelen, kunnen ook privé-eigenaars ingezet worden om bijkomend habitat te realiseren. Zij kunnen een uitgebreid bosbeheerplan opstellen, waarbij ook de CDB (Criteria Duurzaam Bosbeheer) dienen gevolgd te worden. Omvorming naar boshabitats in dit rapport gaat over **± 20 ha**.
- B. Bosuitbreiding. Voor de realisatie van een aaneengesloten oppervlakte van het type 9160/91E0 zijn er kleinere effectieve uitbreidingen voorzien in deelgebieden 4 (**5 ha**). Richtcijfer voor bosuitbreiding in dit rapport is 21 ha.
- C. Het degelijk bufferen van kleinere boskernen en/of verbinden van kleinere boskernen. Dit is een algemene doelstelling voor de kleinere boskernen binnen de verschillende deelgebieden. Veel kleine boskernen in de deelgebieden voldoen niet aan het MSA en zijn bovendien vaak in een erg intensief agrarisch gebied gelegen, waardoor ze slecht gebufferd zijn. Hierdoor is het verdwijnen van typische bossoorten in deze kernen een reëel gevaar en hebben bosvegetaties te lijden onder verruiging en ruderalisering. Dit is tevens een ernstig probleem voor de kalktufbronnen die in complex met de relictten bronbos voorkomen. Door deze kernen, die vaak kleine en kwetsbare satellietpopulaties van typische soorten bevatten, te bufferen en uit te breiden of ze te verbinden met de grotere bossen, kan de kans op het lokaal uitsterven (van habitattypische fauna en flora) sterk worden gereduceerd. Hier wordt geen oppervlakte doel opgesteld. De in dit rapport voorgestelde verbindingen zijn gesitueerd binnen SBZ-gebied.

- **3. Plaatselijk de hydrologie herstellen**

Deze doelstelling geldt in hoofdzaak voor herstel en realisatie van (grond)waterafhankelijke bostypes (91E0, 9160), waarbij ook mogelijkheden voor herstel en realisatie gecreëerd worden voor habitattypes uit het grasland- en moeraslandschap (6430 en 6510). In concreto zijn er herstelmaatregelen nodig naar de beekstructuur (overstromingsfrequentie, meandering), het herstel van de kwelzones en herstel van de bronzones. Om een gunstige staat van instandhouding te kunnen bereiken is het van belang dat de natuurlijke hydrologie voor deze types hersteld wordt. Deze doelstelling is voornamelijk van belang voor de deelgebieden 1 – Molenbeemd-Klein Membruggen en deelgebieden 4 Demerbronnen-Wadden, 5 Demervallei van Spurk tot Beverst.

Habitats - Boslandschap			
Habitat		Oppervlakte	doelstelling
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones, subtype nitrofiele boszomen met minder algemene plantensoorten	Doel	+	+
	Omschrijving	¼ van de bosranden (9160, 91E0) ontwikkelen als goed ontwikkelde boszomen.	Voldoende tot goede staat van instandhouding, met zoomvegetaties van meer dan 5 meter breedte (mantel-zoom samen minimum 10m). De vegetatie heeft geleidelijke overgangen van grazige en kruidige delen (met beperkte strooiselophoging), die aansluiten op de mantel (struwelen) van het aangrenzende bos.
7220 - Kalktufbronnen met tufsteenformatie (Cratoneurion)	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van de actuele locaties in een goede staat van instandhouding.	Aanwezigheid van kalkafzettingen >100 m² met verschillende bronniveaus die ingebed liggen in andere habitattypes en gebufferd zijn tegen externe invloeden door de bescherming van hoger gelegen infiltratiegebieden. Voldoende hoge bodem-pH en oligo- tot mesotroof grondwater rijk aan Ca2+ en HCO3-.
9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)	Doel	=	+
	Omschrijving	Actueel: 7 ha Toename: - Er wordt gestreefd naar het behoud van de actuele oppervlakte van 7 ha.	Goed ontwikkelde structuurrijke beukenbossen met een degelijke heterogene leeftijdsopbouw, boszomen (min. 25% van de bosranden) en open plekken (5-15%). De open plekken (1-3 ha per plek) bestaan uit habitattype 6230. Deze worden bij voorkeur in brede mantelzomen ingebed in het boscomplex (om schaduwwerking tegen te gaan). Vooral in deelgebied 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst zijn er in dit opzicht veel potenties voor het creëren van zoomvegetaties van 6530_ha aansluitend op 9120. Deze open plekken zijn bij voorkeur gelegen aansluitend aan graslandhabitatcomplexen rond de boskern. De bossen bevatten voldoende dood hout, geen exoten en zijn gebufferd tegen externe invloeden. Verhoging structuurdiversiteit is tevens noodzakelijk in het kader van de realisatie van gezonde populaties van habitattypische soorten en de verbetering van het leefgebied voor vleermuizen. Lichtrijk beukenbos met ontoegankelijk braamstruweel op open plekken in het bos en omgeven door open ruimte vormt een uitstekende nestgelegenheid voor de blauwe kiekendief. Beschikbaarheid van voldoende voedsel in nabijheid is cruciaal (graslanden, aangepast akkerbeheer). De toename van de hoeveelheid zonbeschenen, staand dood is noodzakelijk voor onder andere vliegend hert en middelste bonte specht.
9160 - Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het Carpinion-betuli	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 39 ha Toename: 12 ha Toename door omvorming en bosuitbreiding (richtwaarde 10 ha) in deelgebied 5 – Demervallei van Spurk tot Beverst en door effectieve uitbreiding in deelgebied 4 – Demerbronnen, Wadden (grenzend aan bestaande kernen of relictten ervan).	Zie kwaliteitsdoelstellingen voor 9120 (Landschap 'Boslandschap'). Specifieke doelstellingen voor 9160: Als open plekken worden relictten van bloemrijke habitattypes behouden en versterkt tot oppervlakten van 1-3 ha (habitat 6230, 6510_hu of leefgebied van richtlijnsoorten en habitattypische faunasoorten zoals ijsvogelvliinder, keizermantel, grote vos). Mozaïeklandschap van 9160 met doornig struweel (rbb_sp) vormt een geschikt onderdeel van het leefgebied van blauwe kiekendief en van grauwe klauwier.
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 36 ha (Subtypes samen) Toename: 29 ha Toename in deelgebied 5 - Demervallei van Spurk tot Beverst , 1 – Molenbeemd - Klein Membruggen en deelgebied 4 – Demerbronnen, Wadden , (grenzend aan bestaande kernen of relictten ervan). Richtwaarde voor bosuitbreiding is 11 ha.	Zie kwaliteitsdoelstellingen voor 9120 (Landschap 'Boslandschap'). Specifieke doelstellingen voor 91E0: Ontwikkeling van complexen die bestaan uit mozaïek van verschillende subtypes en waar mogelijk aaneensluitende gradiënten vormen met eiken-haagbeukenbossen (9160). Bronzones met permanent uittredend bronwater van geschikte kwaliteit zijn maximaal aanwezig en de pH-HCL van de bodemtoplaag is zuur tot neutraal zodat kensoorten zich kunnen ontwikkelen en een bedekking van > 70% kennen. Als open plekken (5-15%) worden bloemrijke hooiland- of ruigtevegetaties behouden en versterkt in oppervlakten van 1-3 ha (6510_hu/hua, rbb_hc, rbb_mc, rbb_hf). Dit is specifiek aan de orde in het noordelijk deel van deelgebied 3 – Vallei van de Boven-Demer, als uitbreidingsmogelijkheid voor de populatie zeggekorfslak. Een aangepaste waterhuishouding zowel kwalitatief als kwantitatief (inclusief grondwater).

Soorten - Boslandschap			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
<i>Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger</i>	<i>Doel</i>	+	=/+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud en uitbreiding van de bestaande populatie.	Doel zomer: Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit: • Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. • Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. • De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9160, 9190, 91E0. • Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. • Behoud van holle bomen. • Vooral de connectiviteit in het landschap via kleine landschapselementen is belangrijk om de soortgroep te bestendigen. • Specifieke inrichting van (kerk)zolders.
<i>Gewone/Grijze grootoorvleermuis</i>	<i>Doel</i>	+	=/+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud en uitbreiding van de bestaande populatie.	Doel zomer: Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit: • Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. • Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. • De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9160, 9190, 91E0. • Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. • Behoud van holle bomen. • Specifieke inrichting van (kerk)zolders.
<i>Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis</i>	<i>Doel</i>	+	=/+
	<i>Omschrijving</i>	Aanwezigheid van zomerkolonies van de soorten, met jaarlijks zwangere wijfjes en/of juvenielen. De aanwezigheid van duurzame populaties van elk van deze soorten wordt nagestreefd.	Doel zomer: Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit: • Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. • Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. • De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9160, 9190, 91E0. • Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. • Behoud van holle bomen.
<i>Vliegend hert</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Uitbouw van een duurzame populatie in goede staat van instandhouding ter hoogte van deelgebieden 1-Molenbeemd-Klein Membruggen en 8-Grootbos met meerdere broedplaatsen (minimum 4) op een onderlinge afstand van maximum 3 km. Herstel van het leefgebied kan ook in omliggende (kleinere) boscomplexen satellietpopulaties creëren. Voor een populatie wil dit zeggen dat er minimaal 10 losse waarnemingen en minimum 5 verkeersslachtoffers per jaar worden opgetekend (LSVI).	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit: • Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied om over een oppervlakte van minstens 10 ha een geschikt leefgebied te realiseren. • Realisatie van ijle bosstructuren en open plekken aan de zuidranden en zuidhellingen van het bos. Maximale overschaduwning boomlaag: 50 %. • Continuïteit beschikbaarheid van voldoende dood hout, verspreid over het bos maar in het bijzonder nabij potentiële en effectieve broedplaatsen. Streefcijfers: min. 3 dikke (diam. < 50 cm) dode bomen/ha en de continuïteit van dit aanbod garanderen. Aanleg van kunstmatige broedhopen op geschikte locaties tot deze streefcijfers gerealiseerd worden. • Maximaal behoud van oude of zieke, aftakelende bomen (kwijnende bomen). Richtcijfer > 3 dikke levende bomen/ha.

Een apart gegeven binnen deze SBZ vormt deelgebied 6 – De Kevie. Dit gebied omhelst enerzijds een complex van verlaten vochtige hooilanden (6510_hu), moerasvegetaties (rbb_mr, rbb_mc,...) en rivierbegeleidende ruigten (6430_hf, rbb_hf) en valleibossen (91E0), anderzijds bevinden zich ter hoogte van de Meersen unieke venige depressies.

Voor de SBZ worden volgende doelstellingen gesteld:

- **1. De realisatie van een grote open tot halfopen laagveenkern**

De realisatie van een grote open tot halfopen laagveenkern bestaande uit **5 ha** habitatwaardig schraalgrasland en moeras ontwikkeling (6410_mo, 7230, 7140_base, 6430)) gebufferd in een groter moerascomplex van **20-30 ha** (rbbmr, rbbmc, rbbhc , rbbhf) is een belangrijk streefdoel in deelgebied 6 – De Kevie, gezien de uitzonderlijke abiotische uitgangskondities die zich hier stellen.

Een laagveencomplex bestaande uit overgangs- en trilveen (7140), alkalisch laagveen (7230), basenrijke Molinion-graslanden (6410_mo), ruigten (6430) wordt ontwikkeld ter hoogte van het Groot en Klein Meers in mozaïek met regionaal belangrijke biotopen (dotterbloemgraslanden (rbb_hc), grote zeggenvegetaties (rbb_mc), rietland (rbb_mr), moeraspirearuigtes (rbb_hf)... om de habitattypes in voldoende gebufferde condities in stand te houden en om leefbare populaties van habitattypische (broedvogel-)soorten te garanderen (blauwborst, porseleinhoen, overwinterende roerdomp, bruine kiekendief...).

- **2. Ontwikkelen van een grote kern (50 ha) van vochtige hooi- en graslanden**

Deze graslandkern bestaat uit goed ontwikkelde schrale hooilanden (6510_hu, **45 ha**) in mozaïek met regionaal belangrijke biotopen dottergrasland, grote zeggenvegetaties, rietland en zilverschoonverbond - rbb_hc, rbb_mc, rbb_zil (in totaal 1-11 ha) in structuurrijke overgang naar natte ruigten (6430), broekbosjes (91E0) en struwelen. Deze overgangen maken de graslandkernen geschikt als foerageergebied voor een aantal vleermuissoorten en leefgebied van bosrandvlinders. Er wordt gestreefd naar 5 broedparen grauwe klauwier, de soort lift deels mee op habitatdoelen en vereist anderzijds 20 ha regionaal belangrijke biotopen als doornstruwelen en kam- of zilverschoongraslanden

- **3. De aanleg en/of het herstel van poelen i.f.v. kamsalamander**

Om de aanwezige populatie opnieuw in een voldoende staat van instandhouding te krijgen, moeten zowel het land- als waterhabitat verbeterd worden. Poelen dienen hersteld te worden. Dit kan de aanleg van verdwenen poelen of het opnieuw geschikt maken van bestaande waterbiotopen betekenen.

Habitats - Laagveenkern met overgang naar vochtige graslanden in De Kevie			
Habitat		Oppervlakte	doelstelling
6410 - Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 0,1 (kennishiaat, enkel deelgebied 6) Toename naar 1 ha Toename door omvorming van niet-habitatwaardig habitat, rbb's of 6430.	De habitat bestaat uit mesotrofe graslanden met een vegetatie <50 cm en een bedekking van lage schijngrassen die hoger is dan 30%. De bedekking van de sleutelsoorten is >30% en, indien aanwezig heeft de strooisellaag en de verruiging een bedekking <10%. De graslanden zijn gebufferd tegen externe invloeden (vb. bij landbouwactiviteit bovenop helling/plateau). Nastreven van de natuurlijke hydrologie van de vallei (grondwater) en gericht beheer. Geen beschaduwing. Geen aanplant van populieren.
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones, subtype vochtige en natte ruigte	Doel	=	+
	Omschrijving	Actueel: 48,06 ha (enkel deelgebied 6) Toename: - Behoud van de totale actuele oppervlakte. Voor de ontwikkeling van een laagveenkern zal plaatselijk 6430 omgevormd worden naar 6510 (15 – 20 ha). Binnen het deelgebied zal echter eenzelfde oppervlakte aan 6430 worden gecreëerd door omvorming van niet-habitatwaardige vegetatie.	Kwaliteitsverbetering in de voldoende tot goed ontwikkelde habitatvlekken tot uitstekende staat van instandhouding. Dit kan voornamelijk door het verhogen van de soortendiversiteit en het verhogen van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Een optimaal beheer met verwijdering van eventueel aangeplante populieren is een kwaliteitsvereiste op sommige plaatsen.
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), subtype 6510_hu - Glanshavergraslanden (<i>Arrhenaterion</i>)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 20 ha (enkel deelgebied 6) Toename: 25 ha Toename door omvorming van 6430 en niet-habitatwaardige biotopen. Gradiënten naar de regionaal belangrijke biotopen zilverschoongraslanden (rbbzil), dotterbloemgraslanden (rbbhc) en schraallandvegetaties zijn essentieel.	Er zal gestreefd worden naar een goede habitatkwaliteit. Dit wil zeggen: goed ontwikkelde graslanden die niet aangerijkt worden, niet behandeld worden met bestrijdingsmiddelen en gebufferd zijn tegen externe invloeden. Hoge grassen, middelhoge en lage grassen zijn gelijkmatig aanwezig met frequentie en bedekking van sleutelsoorten >70%. Dit vereist een gericht natuurbeheer. Geen beschaduwing. Geen aanplant van populieren. Er wordt gestreefd naar natuurlijke gradiëntvegetaties: een mozaïek met rbb_hc, rbb_mc, 6430.
7140 - Overgangs- en trilveen	Doel	+	geen doelstelling
	Omschrijving	Actueel: 0-0,1 ha (kennislacune) Toename naar 3 ha Toename door omvorming van niet-habitatwaardig habitat, rbb's of 6430.	Geen doelstelling
7230 - Alkalisch laagveen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 0-0,1 ha Toename naar 1 ha Toename door omvorming van niet-habitatwaardig habitat, rbb's of 6430. Er dienen eerst kleinschalige maatregelen te worden toegepast, om na te gaan welke de beste manier is om het habitat te herstellen.	Goed ontwikkeld alkalisch laagveen, dat niet aangerijkt wordt en dat maximaal doorstroomd wordt met mineraalrijk grondwater (drainage in omgeving minimaliseren). In ondiep grondwater voldoende lage concentraties fosfaat, ammonium en kalium. Geen beschaduwing. Geen aanplant van populieren. Deze vegetaties mogen niet overstroomd worden met (vervuild) oppervlaktewater. Vermijden van strooisellaag (maaibeheer). Minimale bedekking met >70% sleutelsoorten.

Soorten - Laagveenkern met overgang naar vochtige graslanden in De Kevie			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Grauwe klauwier	Doel	+	+
	Omschrijving	5 broedparen in deze SBZ-H, met hoge broedpotentie in deelgebied 6-De Kevie. Deze populatie vormt een onderdeel van de Haspengouwse kernpopulatie van 15-16 broedparen, die naast de populaties langs Mombeek en Herk, aangevuld wordt met 10-11 broedparen in de SBZ Haspengouw. Dit vereist een oppervlakte leefgebied van minstens 25-50 ha, waarvan 20 ha extra leefgebied (RBB).	- Complex van minimaal 10 ha bloemrijke graslanden (glanshavergraslanden 6510_hu, aangevuld met doornig struweel en/of bloemrijke regionaal belangrijke biotopen. - Leefgebied heeft een ruim en gevarieerd aanbod aan grote insecten, voornamelijk mestkevers en loopkevers. Vandaar het belang van bloemrijke percelen en een goed ontwikkelde fauna die zich voedt met mest - Voldoende rustige uitkijkposten en broedgelegenheid (doornig struweel van braam, meidoorn of sleedoorn).
Kamsalamander	Doel	+	+
	Omschrijving	Uitbouw van populatie in goede staat van instandhouding (>50 adulte exemplaren en voortplanting) in deelgebied 6-De Kevie.	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit: - Terugdringen eutrofiëring, verwijderen vis, aanwezigheid ondergedoken vegetatie; - Landhabitat: kleinschalig landschap met opgaande vegetatie in nabijheid van waterhabitat; - Opheffen migratiebarrières (aanleg verbindingsgebieden); - Aanleg of herstel van diepe poelen die niet droogvallen in de zomer in de nabijheid van bestaande populaties.

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

In samenhang met de hoger beschreven doelstellingen zijn door de Vlaamse regering per gebied een aantal prioritaire inspanningen vastgelegd. Dit is een globale omschrijving van de acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste inspanningen/acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen. De concretisering van deze prioritaire inspanningen in verschillende acties is een belangrijk onderdeel van het implementatieproces. Voor het realiseren van de prioritaire inspanningen zijn vaak meerdere acties nodig. In paragraaf 4.1 (inspanningsmatrix) worden onder meer alle noodzakelijke acties die voortvloeien uit deze prioritaire inspanningen weergegeven.

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 1	Kwaliteitsverbetering van aanwezige habitattypes	Een aantal van de habitattypes in de SBZ bezitten een deels gedegradeerde actuele staat van instandhouding. Kwaliteitsverbetering van de voorkomende habitattypes moet gerealiseerd worden door verbeteringen van de habitatstructuur en het verlagen van verstoringsindicatoren. Een ecologisch beheer, afgestemd op de habitats, is hierbij essentieel. Voor de boshabitats wordt een betere structuurkwaliteit nagestreefd met voldoende dikke (dode) bomen, een goed ontwikkelde struik- en kruidlaag, bosranden en open plekken. Door het toepassen van natuurgericht bosbeheer in natuurreervaten, bosreservaten en domeinbossen wordt hieraan tegemoet gekomen. Het betreft maatregelen die reeds in veel beheerplannen voorzien zijn voor domeinen in eigendom van het ANB of van de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privébossen in het VEN (of op vrijwillige basis) kan door het toepassen van de Criteria Duurzaam Bosbeheer (CDB) de kwaliteit eveneens verbeterd worden. Bij de grasland- en moerasvegetaties gaat het vaak om een combinatie van inleidende inrichtingsmaatregelen en optimale beheervormen, afgestemd op het beoogde habitatype (zie ook verdere prioritaire inspanningen). Specifiek deelgebied 7 – De Pomperik is uniek dankzij de aanwezigheid van goed ontwikkelde blauwgraslanden (6410), die op Vlaamse schaal van unieke kwaliteit zijn. De nodige maatregelen moeten dan ook genomen worden om de duurzame instandhouding van het habitatype hier te garanderen. Het niet behalen van een minimale aaneengesloten oppervlakte van het habitatype (minimum structuur areaal) is voor vele habitattypes een blijvend knelpunt.
PI 2	Herstel van de hydrologie in het volledige valleisysteem	Herstel van een meer natuurlijke hydrologie, zodat herstel en uitbreiding van (grond)waterafhankelijke habitattypes (6410, 6430, 6510, 7140, 7220, 7230, 9160 en 91E0) duurzaam kan gerealiseerd worden. Hierbij dient rekening gehouden te worden dat een zodanige oppervlakte van deze habitattypes dient gecreëerd te worden, zodat een duurzame ontwikkeling, herstel en behoud mogelijk is. Verder onderzoek is noodzakelijk naar de technische mogelijkheden en concrete afstemming van het peilbeheer, rekening houdend met andere aanwezige functies (waaronder landbouw) in en buiten de SBZ. Te onderzoeken maatregelen, welke kaders in een algemener integraal waterbeheer zijn onder meer aanpassing drainage, verhoging van zomer- en winterpeilbeheer, hydrologische isolatie, inschakeling overstromingsgebieden en verhoging van bergingscapaciteit, vertraagde oppervlaktewaterafvoer,... Dit dient op maat van de lokale ecologische noden en maatschappelijke randvoorwaarden te worden ingevuld.
PI 3	Samenhangend valleilandschap met natte/vochtige hooilanden in mozaïek met andere graslandhabitats (blauwgraslanden, heischrale graslanden, ruigten, regionaal belangrijke biotopen) en in overgang naar of mozaïek met broekbossen.	Voor de realisatie van een goede staat van instandhouding van graslandhabitats (voornamelijk glanshavergrasland 6510_hu) is er een extra oppervlakte van 64 ha tot doel gesteld. Deze moeten versterkt en gebufferd worden door een inbedding tussen regionaal belangrijke biotopen (bloemrijke graslandtypes en 5% doornig struweel). Voldoende grote oppervlakten van deze graslandcomplexen met goed ontwikkelde landschapselementen en bosranden, in combinatie met 20 ha regionaal belangrijke biotopen vormen tevens het leefgebied van de grauwe klauwier (5 broedparen in deelgebied 6 – De Kevie).
PI 4	Creëren van een open/halfopen laagveencomplex in De Kevie	De realisatie van een grote open tot halfopen laagveenkern (1,5 - 8 ha) gebufferd in een groter moerascomplex van 20-30 ha is een belangrijk prioritaire inspanning in deelgebied 6 – De Kevie, gezien de uitzonderlijke abiotische uitgangscondities die zich hier stellen. Een laagveencomplex bestaande uit overgangs- en trilveen (7140), alkalisch laagveen (7230), basenrijke Molinion-graslanden (6410_mo), ruigten (6430) wordt ontwikkeld ter hoogte van het Groot en Klein Meers in mozaïek met regionaal belangrijke biotopen (dotterbloemgraslanden (rbbhc), grote zeggenvegetaties (rbbmc), rietland (rbbmr), moerasspirearuigtes (rbbhf)... om de habitattypes in voldoende gebufferde condities in stand te houden en om leefbare populaties van habitattypische (broedvogel-)soorten te garanderen (blauwborst, porseleinhoen , overwinterende roerdomp,...). Hiertoe dienen een aantal belangrijke knelpunten opgelost te worden zoals de twee vervuilde grachten die door Grootmeers stromen richting Jeker. Een verbetering van de waterkwaliteit en opvangen van hoge regenwaterpieken en overstorten zijn cruciale inspanningen om de gewenste vegetaties optimaal te kunnen ontwikkelen. Dit dient stroomopwaarts van de veenkern Grootmeers georganiseerd te worden. De centrale zone is nog totaal gebiedseigen en vrij van overstromingen. Het habitat kan door een optimalisatie van het beheer bereikt worden. Het populierenbos aan de westkant van dit complex dient omgevormd te worden om bladval te voorkomen.

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 5	Omvorming van bosaanplantingen naar wintereikenbossen, eiken-haagbeukenbossen of elzenbroekbos en open plekken van graslandhabitats.	Voor de bossen, beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos en natuurbeherende verenigingen, wordt er van uitgegaan dat op termijn minimaal 80% van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste habitatype door de toepassing van de bestaande beheervisie van het Agentschap en uitvoering van beheerplannen. In de private bossen, gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk kan door omvorming bijkomend habitat gerealiseerd worden via de toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer. Verwacht wordt dat hierdoor reeds aanzienlijke oppervlakten van de voorziene oppervlakedoelstellingen voor de habitatypes 9160 en 91E0 kunnen gerealiseerd worden.
PI 6	Bosuitbreidingen	Voor de realisatie van een goede staat van instandhouding, zowel op gewestelijk niveau als voor de SBZ zijn nog bijkomende bosuitbreidingen ('nieuw' bos) noodzakelijk van circa 1-5 ha (totaal van alle boshabitats). Het combineren van de eerder genoemde inspanningen (kwaliteitsverbetering van de aanwezige habitats en de omvormingsmaatregelen) met bosuitbreiding moet uiteindelijk resulteren in goed gebufferde boskernen van eerder kleine oppervlakte.
PI 7	Exotenbestrijding	De reuzenbalsemien legt een hypotheek op de realisatie van de habitatdoelen van onder andere de broekbossen (91E0) en de open ruigten (6430). Dit probleem is van toepassing op de deelgebieden 2 Nieuwzouw Bilzen, 3 Boven-Demer, 5 Demervallei Spurk Beverst en 6 Kevie. De bestrijding van deze exoot dient prioritair aangepakt te worden.

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

Tijdens het overleg over de instandhoudingsdoelstellingen is een aantal gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering aangebracht door de deelnemers aan het voorafgaand overlegproces. In deze paragraaf worden deze meegegeven ter informatie. De lijst is niet limitatief noch bindend. Het is bovendien mogelijk dat deze lijst wijzigt tijdens het implementatieproces.

	Omschrijving aandachtspunten
1	Stad Tongeren De stad Tongeren wenst betrokken te worden in een nauw overleg met de belangengroepen bij de implementatie van de doelen. (Bron: S-IHD rapport)
2	Departement MOW Het beleidsdomein MOW vraagt dat er bij de implementatie bij het herstel van de hydrologie een overleg moet plaatsvinden met de betrokken partijen, (oa. Wegbeheerder van de aangrenzende wegen,...). Dit kadert ook in het ruimer overleg tussen de Dienst voor de Scheepvaart en ANB over de SBZ in de omgeving van het Albertkanaal. De Jekervallei sluit aan bij Kempen-Haspengouw en Plateau van Caestert. (Bron: S-IHD rapport)
3	Departement LV Bij de habitattypes 7220, 6510_hu/hua, en de soort Kamsalamander wordt bij de kwalitatieve doelstellingen “buffering tegen externe invloeden” vermeld. Gezien de vage omschrijving, is het op dit moment niet duidelijk welke impact en inspanningen deze buffering zal vragen van de aanwezige landbouw in de regio. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij vraagt om bij het uitwerken van maatregelen rekening te houden met het aanwezige landbouwgebruik. Dit omdat het hier gaat om IHD gebieden met een beperkte oppervlakte. Er zullen dus vermoedelijk grote oppervlakten landbouwgebruik beperkingen opgelegd krijgen. (Bron: S-IHD rapport)
4	Departement LV Het Beleidsdomein Landbouw en Visserij wenst te benadrukken dat bij eventuele hydrologische aanpassingen op terrein voor oa. habitat 6410 (vb verondiepen van bepaalde drainagesystemen) er vanzelfsprekend eerst met de aangelanden zal gesproken worden en bij een negatieve impact op landbouwgebruik er de nodige flankerende maatregelen voor voorzien moeten worden. (Bron: S-IHD rapport)
5	Natuurbeheer De sector natuurbeheer stelt dat er veel bosdoelen zijn opgenomen, hetgeen ten nadele is van heischrale graslanden (Bron: S-IHD rapport)
6	Natuurbeheer De sector natuurbeheer is bezorgd over het voortbestaan van het complex van blauwgraslanden ter hoogte van de Pomperik-Dorpsbeemden zolang er overstromingen van de Kaatsbeek/Demer blijven bestaan waarbij slechte waterkwaliteit op de vegetaties terechtkomt. De sector vraagt hiertegen dringende maatregelen. (Bron: S-IHD rapport)
7	Sector landbouw De sector landbouw stelt dat verbindingen tussen bossen en foerageergebieden binnen SBZ moeten gebeuren (Bron: S-IHD rapport)
8	Sector landbouw De sector landbouw is bezorgd rond het dossier van de aanleg van de ZO-omleidingsweg van Tongeren. Deze zou mogelijk tegen de Kevie komen te liggen. Voor de realisatie van de NO-omleidingsweg zal er al landbouwgrond gebruikt worden. Het kan voor de landbouwsector niet zijn dat om wille van de omleidingsweg er natuur uit de Kevie op een of andere manier gecompenseerd moet worden in landbouwgebied. De landbouwsector mag geen 2x slachtoffer worden van de geplande uitbreidingen voor natuurdoelstellingen. (Bron: S-IHD rapport)

	Omschrijving aandachtspunten
9	Sector landbouw De sector landbouw vraagt rekening te houden met de versnippering van de percelen en eigenaars tijdens de implementatie en de impact op hun landbouwwitvoering. (Bron: S-IHD rapport)
10	Sector eigenaars De sector eigenaars vraagt dat er een motiveringsnota wordt opgemaakt voor de vogelrichtlijnsoort Grauwe klauwier. (Bron: S-IHD rapport)
11	Sector bos De sector bos vraagt het engagement van de landbouwsector om te voorkomen dat er (dure) beheerwerken nutteloos worden doordat bosranden weg geploegd worden of een sensibilisering hieromtrent. (Bron: S-IHD rapport)
12	Sector bos De sector bos vraagt om rekening te houden bij het aanleggen van interne en externe bosranden om boomsoorten zoals linde en populierachtigen (grote familie, incl abelen) te gebruiken in hakhoutbeheer. Deze helpen om de water- en bodemkwaliteit te verbeteren. (Bron: S-IHD rapport)
13	Sector bos De sector bos vraagt om rekening te houden met boomziekten die momenteel spelen, zoals Phytophthora alnii (vastgesteld in de Demervallei door Arthur de Haeck vh Inbo) en Chalara fraxinus (overal aanwezig) en hun invloed op de habitattypes. (Bron: S-IHD rapport)

3 Openstaande taakstelling

De in dit hoofdstuk beschreven oppervlaktebalans op SBZ niveau werd als taakstelling vastgesteld in het S-IHD-besluit voor deze SBZ. Op basis hiervan is een indicatieve verdeling van de doeloppervlaktes over de verschillende deelgebieden gebeurd via een modelmatige berekening. In paragraaf 3.1 wordt per aangewezen habitattype in deze SBZ het overzicht gegeven van de totale oppervlakte doelen, de oppervlakte actueel habitat en het openstaand saldo aan te realiseren habitat (door omvorming vanuit bestaande andere natuur of door uitbreiding op plaatsen die nu niet ingenomen zijn door natuur). In de volgende managementplannen zal dit overzicht geactualiseerd worden met een stand van zaken en het openstaand saldo. Voor de soorten wordt geen oppervlaktebalans weergegeven. Gezien de complexe koppeling van de populatiedoelen aan habitats, regionaal belangrijke biotopen en andere vegetatietypes is het momenteel niet mogelijk om voor soorten een betekenisvolle openstaande taakstelling met oppervlaktebalans op te geven. In 3.2 wordt de taakstelling voor de soorten kort voorgesteld; voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen we naar Bijlage 2 bij het IHD-besluit. De geactualiseerde openstaande taakstelling wordt in een latere fase van de managementplannen weergegeven.

In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt indicatief de actuele ligging van de habitats en de indicatieve verdeling van de doelen over de verschillende deelgebieden weergegeven. De verdeling van deze doelen over de verschillende deelgebieden maakt deel uit van het overleg met de betrokken actoren in het overlegplatform voor deze SBZ. De verdeling kan naar aanleiding daarvan in een volgende versie van het managementplan aangepast worden.

3.1 Habitats

Habitat code	Besluit Vlaamse regering		Openstaande taakstelling
	Opp. totaal doel (ha)	Opp. actueel (ha)	Opp. uitbreiding en omvorming (ha)
6230	1.00	0.15	0.85
6410	8.00	1.86	6.14
6430	111.06	110.06	1.00
6510	108.00	44.00	64.00
7140	3.00	0.10	2.90
7220 **	0.00	0.00	0.00
7230	2.00	0.20	1.80
9120	7.00	7.00	0.00
9160	51.00	39.00	12.00
91E0	65.00	36.00	29.00

Opmerkingen

** Voor dit habitattype werd in het aanwijzingsbesluit geen oppervlakte doel opgegeven, wel een kwaliteitsdoel.

3.2 Soorten

Soort	Doel
Boomkikker	uitbreiding
Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger	uitbreiding
Gewone/Grijze grootoorvleermuis	uitbreiding
Grauwe klauwier	uitbreiding
Kamsalamander	uitbreiding
Nauwe korfslak	uitbreiding
Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis	uitbreiding
Vliegend hert	uitbreiding
Zeggekorfslak	uitbreiding

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

Voor het realiseren van de taakstelling (zie hoofdstuk 2) zijn door de Vlaamse regering een aantal prioritaire inspanningen gedefinieerd. De prioritaire inspanningen beschrijven de verschillende acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de taakstelling. De planning van deze acties hangt onder andere af van de beschikbare budgetten, de maatschappelijke context en de aanwezige kennis. Een aantal acties moeten echter prioritair gerealiseerd worden binnen de planperiode van het Vlaamse Natura 2000 programma 2014-2020 om:

- de verdere achteruitgang van habitattypes of soorten te stoppen of te vermijden (prioriteit stand still);
- de Vlaamse taakstelling 2020 te realiseren (prioriteit 2020).

Door de Vlaamse regering zijn in het S-IHD-besluit de prioritaire inspanningen bepaald waarbinnen één of meerdere prioritaire actie(s) moeten worden uitgewerkt en gerealiseerd in deze SBZ. Het nader omschrijven van de acties gebeurt in overleg met alle betrokkenen binnen het overlegplatform tegen begin 2015 voor vastlegging in een nieuwe versie van het managementplan. Bijzondere aandacht zal hierbij gegeven worden aan die acties die binnen de planperiode 2015-2020 uitgevoerd moeten worden. Vanaf 2019 kunnen immers de nodige verplichtende maatregelen opgelegd worden indien blijkt dat prioritaire acties anders niet gerealiseerd worden binnen deze planperiode.

In paragraaf 4.1 is het overzicht van de prioritaire inspanningen weergegeven en de prioriteit m.b.t. de planperiode 2014-2020. In de volgende managementplannen zal dit overzicht aangevuld worden met een overzicht van de acties die vallen binnen deze verschillende inspanningen en van hun status.
In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt een ruimtelijk overzicht van de verdeling van de prioritaire inspanningen over de verschillende deelgebieden weergegeven.

4.1 Inspanningsmatrix

Gezien er nog geen vastgestelde actielijst is, worden in deze versie van het managementplan enkel de prioritaire inspanningen zoals vastgesteld in het S-IHD-besluit weergegeven. Zodra de actielijst is vastgesteld, wordt deze in een volgende versie van het managementplan aan de inspanningsmatrix toegevoegd.

	Prioritaire inspanning cfr. Besluit Vlaamse regering	Prioriteit
PI 1	Kwaliteitsverbetering van aanwezige habitattypes	Standstill
PI 2	Herstel van de hydrologie in het volledige valleisysteem	Standstill
PI 3	Samenhangend valleilandschap met natte/vochtige hooilanden in mozaïek met andere graslandhabitats (blauwgraslanden, heischrale graslanden, ruigten, regionaal belangrijke biotopen) en in overgang naar of mozaïek met broekbossen.	Standstill
PI 4	Creëren van een open/halfopen laagveencomplex in De Kevie	Standstill
PI 5	Omvorming van bosaanplantingen naar wintereikenbossen, eiken-haagbeukenbossen of elzenbroekbos en open plekken van graslandhabitats.	2050
PI 6	Bosuitbreidingen	2050
PI 7	Exotenbestrijding	2050

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke milieucondities vereist zijn voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding voor de aangewezen habitats en soorten. Bij de opmaak van dit MP 1.0 was een gebiedsgerichte invulling niet mogelijk. Informatie over de vereiste milieuomstandigheden voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding van de habitats en soorten zijn te vinden in de publicatie "Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de Natura 2000 habitattypen", gepubliceerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) met als referentie T'Jollyn et al., 2009 en te consulteren op [www.inbo.be/natura 2000](http://www.inbo.be/natura2000).

6 Richtkaart

De richtkaart is een belangrijk ruimtelijke afwegingskader voor plannen, projecten, instrumenten... Het geeft in de eerste plaatst een synthese van de stand van zaken op het terrein en zoals gepland. Een natuurdoel is immers pas 'geplaatst', wanneer inrichting en beheer van het betrokken perceel afgesproken zijn in een natuurbeheerplan, of één van de gelijkwaardige plannen die er mee gelijkgesteld kunnen worden. In hoofdstuk 3 is een overzicht gegeven van de geplande doelen in natuurbeheerplannen of gelijkaardige plannen. Zolang een deel van de taakstelling niet is opgenomen, bevat de richtkaart daarnaast een ecologisch geschikte zoekzone die ruim genoeg is om via vrijwilligheid en socio-economische afwegingen te zoeken naar een optimale plaatsing van de resterende doelen en daartoe gevrijwaard wordt. De bepaling van deze zoekzone gebeurt op Vlaams niveau aan de hand van de actuele en natuurlijke potentiekaarten, rekening houdend met de oppervlakte waarvoor reeds garanties zijn op een correct beheer via een geïntegreerd beheerplan of een gelijkaardig instrument en socio-economische belangen. Dit gebeurt door middel van een geobjectiverde, modelmatige berekening. Naarmate bijkomende doelen worden 'geplaatst', door natuurbeheerplannen of gelijkwaardig instrumenten of in voorkomend geval, via verplichtingen, zal ook de omvang van de zoekzone(s) afnemen. De opmaak van de zoekzone(s) vormt dus het semiautomatische resultaat van de afspraken die gemaakt zijn over het onder correct beheer brengen van terreinen.

De richtkaart is in dit Managementplan 1.0 nog onvolledig omdat de benodigde data nog in opbouw of overleg zijn. Hieronder wordt per voorzien onderdeel aangegeven in welke mate het ingevuld is in deze planversie.

6.1 Situering actuele habitats

De situering van de actuele habitats is indicatief opgenomen in kaarten 1 en 2.

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

De ruimtelijke verdeling van de oppervlakte doelstellingen voor de verschillende habitattypes in dit SBZ zijn opgenomen in kaart 1.

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

De ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen is weergegeven in kaart 2. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.7 Zoekzones

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

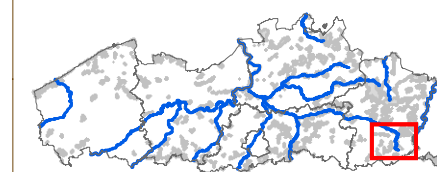
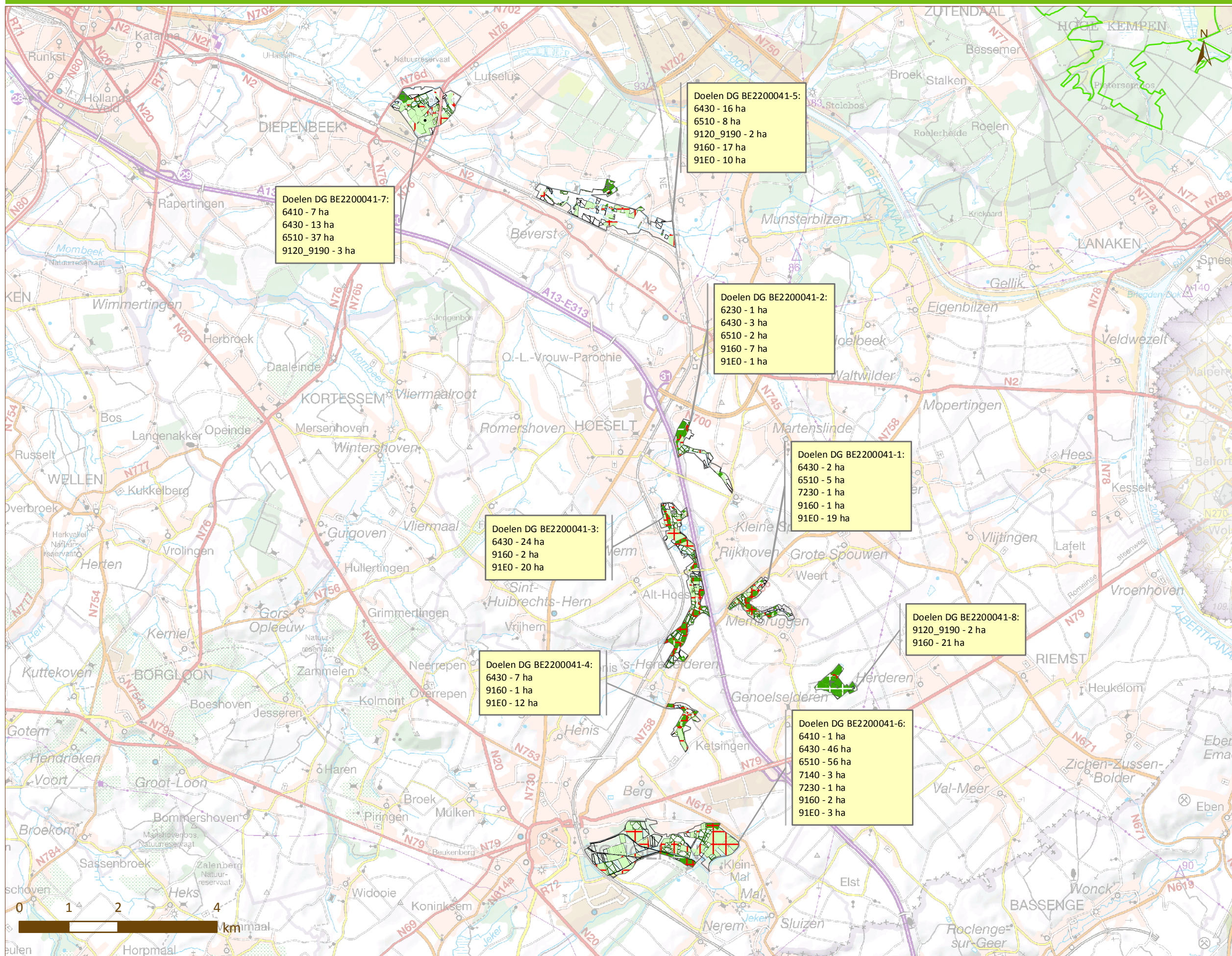
6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

Kaartenlijst

Kaart 1. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de oppervlakte doelstellingen voor de verschillende habitattypes.

Kaart 2. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

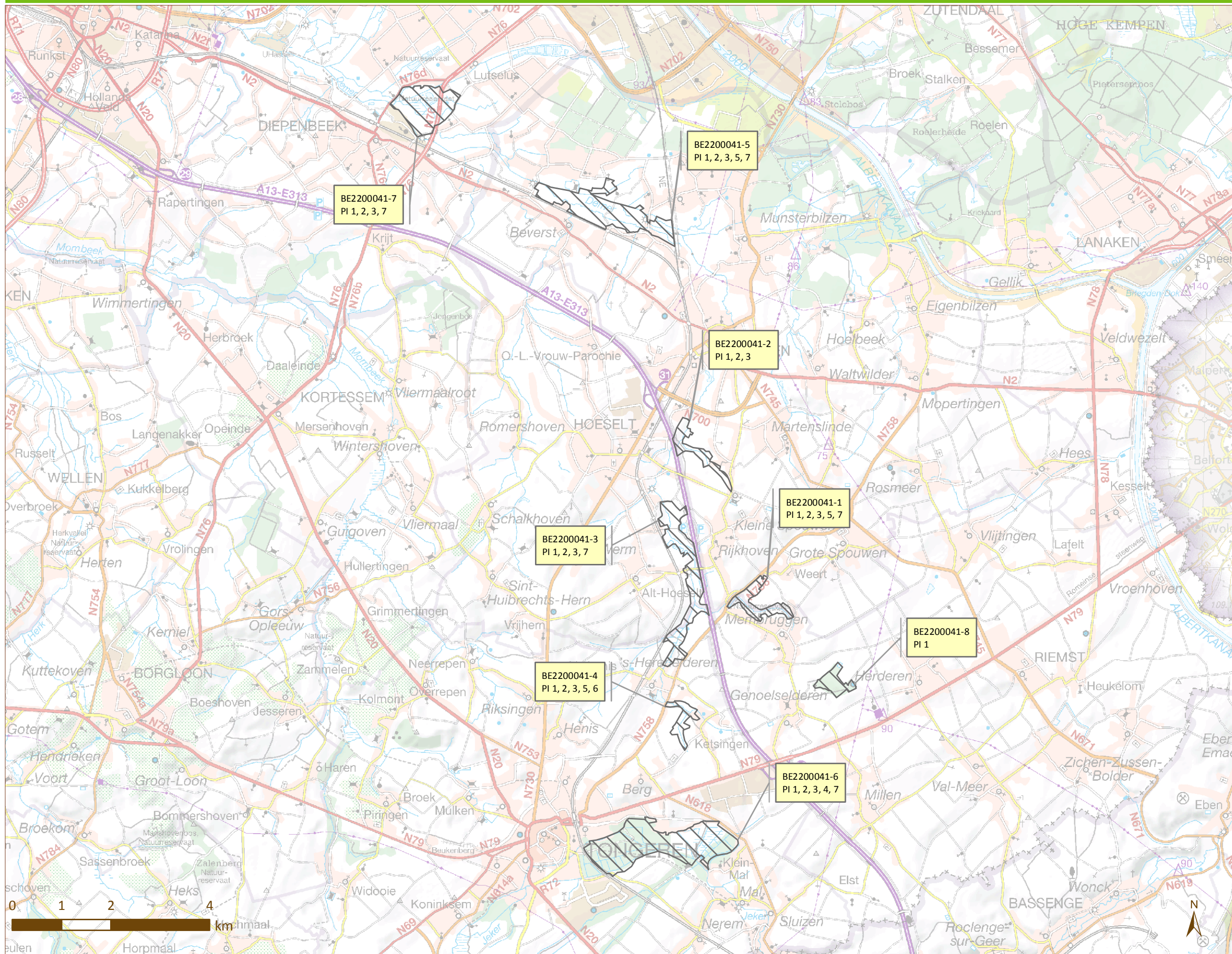
Habitat Natura 2000

- 6230
- 6410
- 6430
- 6510
- 9120
- 9160
- 9190
- 91E0
- Actueel Habitat - RBB
- Deels habitat
- SBZ-H
- SBZ-V

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

Het Vlaams Natura 2000-programma bevat een globaal afwegingskader, met daarin:

- een onderlinge afweging van de ecologische vereisten van zowel de Europees te beschermen habitattypes, van de Europees te beschermen soorten als van de soorten die typisch zijn voor een Europees te beschermen habitat;
- een afweging voor soorten van regionaal belang van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats ten aanzien van ecologische vereisten voor vogelsoorten die karakteristiek zijn of vaak voorkomen in grotere, open en natuurkwaliteitsvolle weilandcomplexen.

In dit hoofdstuk moet worden aangegeven op welke wijze bij de realisatie van de taakstelling dit afwegingskader toegepast werd of zal worden.

De informatie over de uitvoering van het globaal afwegingskader voor deze SBZ wordt toegevoegd vanaf de volgende versie van het managementplan. Het Vlaams Natura 2000-programma, waar het globaal afwegingskader Natura 2000 deel van uitmaakt, bestaat immers nog niet bij de opmaak van dit Managementplan 1.0. Bovendien ontbreken in deze planversie belangrijke elementen die relevant zijn voor de beschrijving van de uitvoering van het globaal afwegingskader, zoals de ruimtelijke configuratie van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de zoekzones.